

Las ciegas hormigas

Títol original: *Inurri Itsuak* **Direcció:** Igor Legarreta **Guió:** Andoni de Carlos, Igor Legarreta (novel·la: Ramiro Pinilla) **Països:** Espanya i Bèlgica **Durada:** 101 min **Any:** 2026 **Gènere:** Drama, thriller **Interpretació:** Urko Olazabal, Itziar Ituño, Josean Bengoetxea, Miren Gaztañaga... **Música:** Pascal Gaigne **Fotografia:** Imanol Nabea **Distribuïdora:** Disney **Estrena a Espanya:** 09/10/2026

No recomanada per a menors de 12 anys

Versió original en eusquera, amb subtítols en espanyol

SINOPSI

Biscaia, 1930. Un dur temporal fa encallar un vaixell anglès amb tones de carbó al seu interior. Durant la nit, els veïns d'Algorta s'amunteguen a la costa per rescatar l'or negre. Sabas Jauregui ho veu com un cop de sort; la Josefa, la seva dona, com un mal presagi. Sense atendre els seus precés, el Sabas arrossega els seus fills cap a la violenta tempesta. La família farà allò impensable per protegir el carbó que podria salvar-los de l'hivern... o condemnar-los per sempre. (FilmAffinity)

CRÍTICA

La impertorbable obstinació dels desheretats

A través d'una posada en escena aspra, la tempesta s'alça com el primer tirà d'un relat on la misèria desencadena la despietada contesa entre veïns famolencs, colpeja l'equilibri familiar i mobilitza el setge implacable de la Guàrdia Civil.

En el seu tercer llargmetratge, *Las ciegas hormigas* (2024) —basat en la monumental novel·la de Ramiro Pinilla—, Igor Legarreta dibuixa una costa basca del 1930 asfixiada per la humitat, el carbó i el fred calador.

El drama rural esclata quan un vaixell de transport de carbó anglès encalla a la costa basca per la fúria d'un vendaval. Per al patriarca de la família Jáuregui, en Sabas (Urko Olazábal), aquest carregament atrapat a les "tripas negres" del vaixell no opera com un mer cop de fortuna, sinó com una oportunitat vital i obsessiva que exposa els ressorts d'un ecosistema darwinia: una carrera va contrarellotge davant les pèssimes condicions disposats a arrabassar el botí i la constant amenaça del tinent García (Carlos Santos).

Legarreta maneja amb pols ferma la tensió moral i física d'un clan que no opera només com un refugi afectiu —sinó també com un espai de fricció i interessos contraposats—. Davant la tirania utilitària del pare, que redueix el carregament de carbó a un imperatiu pràctic per a la supervivència del grup, els fills orbiten des dels seus propis interessos particulars. És en Fermín —el fill reclòs, l'inadaptat crònic— qui sorprèn en abandonar el tancament per protegir el pare sense objeccions, mentre el petit Ismael contempla el naufragi amb la fascinació de qui vol aprendre a desxifrar les lleis del món adult.

La crueltat, en una de les seves màximes expressions, es manifesta quan la tragèdia copeja de manera fulminant. En aquesta col·lisió insuportable, la mort sobtada xoca de cara amb la urgència econòmica d'en Sabas, prioritzant l'ocultació del botí i el silenci còmplice, per sobre de l'esquinçament i les exigències de dol de la mare, la Josefa (Itziar Ituño). Una col·lisió ètica que encapsula la seva frase lapidària: "La baralla contra la mort, no la podràs guanyar". El resum perfecte d'una condemna a l'estil de Sísif: la tragèdia d'uns desheretats reduïts a la maquinària de la supervivència crua i real.

El pols dialèctic entre en Sabas i el tinent García exposa en la mirada de Legarreta els mecanismes íntims de la servitud de classe. Un desafiament entre la supervivència desesperada dels anys 30 i la rigidesa de la llei burgesa, que culmina en un diàleg punyent: en Sabas recorda al García la seva condició de classe —"Tu ets com nosaltres, però defenses els teus amos"—, obtenint una resposta tan lúcida com desoladora: "I els teus. El cineasta segella així una condemna que atrapa els desheretats no només en la seva misèria material —el carbó no és seu, té amo—, sinó en la tràgica contradicció d'assumir com a pròpia la lògica implacable del capital que els devora i l'autoritat que la perpetua.

Passada la tempesta arriba la calma. L'enterrament s'erigeix com l'espai d'una treva insòlita on els conflictes queden aparcats: els veïns, enemics ahir, desfilen en silenci acompanyant la família en el seu dol. El ritual funerari actua com un mecanisme atàvic de cohesió on fins i tot el mateix tinent García se sotmet al dictat del dol col·lectiu, reconeixent subtilment la seva pertinença a la comunitat, encara que el seu rol institucional l'obligui a custodiar i restaurar l'ordre establert.

El film de Legarreta rebutja qualsevol falsa promesa d'alliberament per tancar-se sobre una profunda càrrega amarga: la constatació que l'Ismael no hereta del pare un horitzó de fugida, sinó la victòria indiscutible del sistema. Una cloenda lúcida que exposa el relleu generacional no com un triomf, sinó com l'assumpció cega d'una roda de molí disposada a continuar devorant els desheretats.

Alessandra Pighi - escribiendocine.com